

La Revolta Catalana

Sergi Picazo

Això ja ho podem anomenar la Revolta Catalana. Des de fa temps, el moviment independentista s'ha convertit en el principal desafiament de la Constitució i de l'estabilitat d'Espanya. **La Revolta Catalana és un motí, és una impugnació, és una bomba sobre la bastida del Règim del 78, és una protesta contra el PP, és una reacció a la crisi econòmica, és una hòstia a 30 anys d'Oasi català autonòmic.** Són una mena d'Indignats a la catalana."Això és un 15-M 'indepe'", deia el periodista Roger Palà. Òbviament, primer de tot és un referèndum sobre la independència, és una reivindicació en clau nacional, és una defensa de la identitat, sí. Però, en paral·lel, s'ha convertit en una ruptura en tota regla contra el sistema polític: una mena de 'que se vayan todos'.

Això, sobretot arran de l'ofensiva judicial i policial de l'Estat, ha esdevingut la sala d'espera d'un gran acte massiu de desobediència civil pacífica. **Si no hi ha una mobilització social al carrer, no hi haurà independència real.** L'Estat ha bloquejat tots els camins del referèndum i, després de la Declaració d'Independència, per la via judicial i policial. No hi ha cap opció ara mateix d'una independència negociada, ni tampoc d'anar de la llei a la llei sense trencar un plat com sempre havia dit el govern de Junts pel Sí.

Tot això no li ve de nou a l'independentisme. Catalunya és, de fet, un país de rebel·lions, bullangues, revoltes, vagues i aixecaments. Revoltar-se és segurament l'autèntic fet diferencial català. Ha començat, doncs, la Revolta Catalana. Hi haurà prou força, resistència i mobilització al carrer i als partits polítics per resistir l'ofensiva judicial i policial durant setmanes i mesos? L'Estat només ha mostrat fins ara un 10% o un 15% de la seva força.

Entitats independentistes i partits polítics ja es preparen per a unes setmanes del que ja anomenen **"una mobilització permanent"**: després de l'1-O, molts polítics i activistes d'esquerres ja parlen que es necessitarà la pressió al carrer de manera diària i continuada. Aquests mesos s'han sentit propostes que s'assemblen a un 15-M —a Madrid o a Barcelona—, un Maidan —a Ucraïna— o la plaça Tahrir —a Egipte—. Junts pel Sí, la CUP o l'ANC ja haurien comunicat a les seves bases diferents estratègies de mobilització. Documents de l'ANC, fets públics per ['La Vanguardia'](#) al març passat, recollien propostes de les assemblees territorials i sectorials per als dies després de l'aprovació de la Llei de transitorietat i de la declaració d'independència per fer **accions com "acampades indefinides", "resistència passiva", "insubmissió fiscal", "ocupacions d'infraestructures" o "la protecció de la televisió i la ràdio pública si hi ha un tall de comunicacions"**. Segons escrivia a fa alguns mesos [Cristian Segura en un article a 'El País'](#), "el president de l'ANC, Jordi Sànchez, va explicar el 24 de febrer a Valls que la seva organització està preparada per acampar al parc de la Ciutadella i impedir la inhabilitació dels membres del Parlament". De fet, el mateix text, destaca unes paraules de l'actual president del PDeCAT, Artur Mas, en un altre acte de l'ANC d'aquest febrer: "Hem de tenir un esquema de mobilització organitzada que posi molt difícil a l'Estat impedir el referèndum o que sigui enorme el cost que hagi de pagar per impedir-ho".

Si no hi ha negociació entre els governs de Catalunya i d'Espanya... les vàlvules quedaran a punt d'esclatar. [Enric Juliana, en un dels seus últims articles](#), alertava el Madrid que llegeix 'La Vanguardia' del que vindrà: "El cabal es va fent cada vegada més gran i es pot desbordar. Un acte d'afirmació de l'autoritat de l'Estat sense oferta política en forma d'alternativa, que tendeix a la humiliació de les institucions catalanes, pot tenir conseqüències catastròfiques per a l'Estat espanyol en el mitjà termini". El Minotaure s'ha despertat.

La fórmula és explosiva:

- + Repressió judicial i policial
- + Errades de càlcul de l'Estat
- + Manca de negociació política
- + Caldo de cultiu d'anys de mobilització social permanent
- + Xoc de legalitats i legitimitats

= Comença la Revolta Catalana

La revolta permanent, des del 1285

Catalunya és un país especialment rebel. **Històricament, els catalans s'han aixecat per enfrontar-se al poder i als poderosos.** A Madrid i a Barcelona. Tossudament alçats. Sempre "tumultuosos", sempre ficats en embolics. El militar Baldomero Espartero deia el 1842 que calia bombardejar la capital catalana cada 50 anys. Al segle XIX, Catalunya va estar en permanent estat d'excepció de suspensió de les llibertats més fonamentals per les bullangues i revoltes liberals. [Antonio Guerola, governador civil de Barcelona](#) durant el regnat d'Isabel II, va dir: "El carácter turbulento de los catalanes ha exigido cierto poder militar para reprimirlo, y temporadas de años enteros en estado de sitio" (segons recull l'historiador Josep Fontana).

Rajoy ha demanat al Govern català la rendició incondicional per "evitar mals majors". Quins són, aquests mals majors? **Implantar a Catalunya una mena d'estat de setge: Catalunya ja té molta experiència en setges.** Es parla d'una possible suspensió de l'autonomia i de la detenció del Govern català: això ja va passar l'any 34 després dels Fets d'Octubre i amb el Govern de Companys a la presó. S'estan requisant cartells i escorcollant impremtes i es persegueix la llibertat d'expressió però només al segle XX, amb les dictadures de Primo de Rivera i de Franco, molts catalans ja saben com enfrontar-s'hi. Policia, Guàrdia Civil (i Mossos d'Esquadra) desallotjant, dispersant i dissolent concentracions al carrer. No cal recórrer a Gandhi: els moviments socials catalans tenen una llarga experiència en detencions per accions de resistència civil pacífica.

<https://twitter.com/apuente/status/910494609914163200>

L'esperit rebel català ve de lluny. Des del segle XIII hi ha catalans que es revolten! Atents. L'any 1285 es va produir una de les primeres rebel·lions socials d'un territori que ja s'anomenava Catalunya: la revolta de Berenguer Oller. En el context de les revoltes socials que es produïen en aquell moment en ciutats d'Itàlia, de França o de Flandes per l'augment de les diferències econòmiques entre la població urbana, un tal Berenguer Oller va liderar una revolta a Barcelona protagonitzada per petits i mitjans menestrals i comerciants que van aconseguir el suport del "poble menut" contra les rendes i censals que s'havien de pagar a "clergues, prohoms i burgesos". Es proposaven atacar, segons Desclot, "tots los rics hòmens de la ciutat". Es veu que a Girona i a Lleida es van unir a la 'festa'. Aquella revolta pionera va ser liquidada sense contemplacions. La cosa va acabar fatal. Van penjar Berenguer Oller i set dels seus companys de files. Els seus assassinats van provocar una gran commoció a la ciutat.

Això va ser només l'inici. Catalunya, com passa segurament en altres llocs del món com París i l'Amèrica Llatina, és un poble especialment rebel, difícil de sotmetre i ingovernable. Llegint el llibre ['La formació d'una identitat. Una història de Catalunya'](#), de Josep Fontana, vaig anar anotant totes les revoltes catalanes de la història. És brutal. Les revoltes dels remences —'flopeu' el que feiem l'any 1353: "Una massa de camperols d'Osona assaltava una part del monestir de Ripoll i hi cremava les escriptures"—; guerres camperoles de finals del segle XV "contra la servitud i els mals usos"; la guerra dels Segadors —el 1640 "un memorial de la Generalitat recollia els abusos dels

soldats de l'exèrcit reial a les viles catalanes"— on apareixen trets de lluita de pobres contra rics, de vassalls contra senyors i de violència propera al bandolerisme; la revolta de les barretines (1687-1689), iniciada a Centelles contra els senyors, els seus impostos i els salaris de misèria; les bullangues, sovint anticlericals i amb crema de convents, eren habituals: el 5 d'agost de 1835, "el malestar popular a Barcelona va crear un nou moviment contra les autoritats militars i el general Bassa" —els assaltants van arribar a matar el general i van llançar el cadàver daltabaix del balcó del palau!—; durant el moviment revolucionari del 1854, la primera ciutat a revoltar-se amb cantades de l'himne de Riego va ser Barcelona; a finals del XIX esclata el moviment obrer: el primer congrés de societats obreres se celebra a la capital catalana el 1870, la UGT es funda a Barcelona amb Pablo Iglesias el 1888, la CNT es convertirà en un sindicat de masses a Catalunya; l'anarquisme, el cooperativisme i el mutualisme creixen entre finals del XIX i principis del XX —i, en paral·lel al moviment sindical i social, es van produir accions de propaganda pel fet i atemptats com les bombes del Liceu del 1893.

Les revoltes no són només cosa de segles passats. Els inicis del segle XX van ser de lluites socials constants, des de la Setmana Tràgica —contra l'allistament forçós de soldats i, de passada, contra l'Església— passant per la vaga de la Canadenca —per aconseguir la jornada de 8 hores—, i en paral·lel reapareixia el catalanisme, amb moments de queixa històrics com el Memorial de Greuges adreçat a Alfons XII el 1885 pel Centre Català i èxits com la primera conquesta d'una autonomia catalana en forma de Mancomunitat el 1914; el republicanisme, amb dues fites protagonitzades per catalans, tant a la Primera República (1873) com a la Segona República (1931), proclamada abans a Barcelona que a Madrid per Companys, primer, i Macià, després, a la plaça de Sant Jaume; l'única Revolució anarquista, amb col·lectivitzacions de fàbriques i terres, que ha triomfat al món es va produir a Catalunya durant la primavera del 36 en plena Guerra Civil; el primer gran desafiament de masses contra el règim franquista es produeix durant la Vaga de Tramvies del 1951; el PSUC, fundat el 1936, va ser un dels grans partits comunistes de l'Europa occidental liderant el moviment obrer i veïnal a Catalunya fins als anys vuitanta, i de fet serà l'únic partit comunista d'una nació que no tenia Estat amb presència a la Internacional Comunista. Definitivament, un poble rebel. I així, crec, ha seguit la cosa a principis del segle XXI...

Frustració de la derrota

Ni historiadors del passat, ni periodistes del present poden defugir una qüestió d'una gravetat important: **la immensa majoria de revoltes van acabar inicialment derrotades, aniquilades, ajusticiades, destruïdes**. Potser, algunes, poques, van acabar tenint victòries morals, van aconseguir canviar coses a mitjà termini o que els seus objectius triomfessin al cap d'algun temps. Però, en el moment, gairebé totes van ser sufocades per la força de l'Estat, dels rics i dels poderosos. Des de Berenguer Oller penjat a la forca, fins a Lluís Companys, únic president democràtic de l'Europa occidental assassinat pel feixisme. Des dels judicis contra Ferrer i Guàrdia després de la Setmana Tràgica fins al trist, dur i gris exili dels republicans després de la Guerra Civil. Som fills de mil derrotes.

Si no hi ha independència real, però, poden venir anys d'inhabilitacions, de judicis, de multes i... sobretot decepció i fatiga per a un moviment que fa anys que es mobilitza amb el màxim esforç. 'Winter is coming', diuen ja alguns. El retrocés autonòmic pot ser terrible. La Generalitat està literalment intervinguda, no amb tancs, sinó econòmicament. És dubtós que el PP hagi comès "un error" (pensant en els seus votants). Hi ha en marxa a Espanya una operació de restauració del bipartidisme per aniquilar Podemos per "secessionista". Moltíssims catalans ja veuen bé que s'aturi un referèndum que consideren il·legal, unilateral i que els menysté.

El mateix [Josep Fontana, en una entrevista a CRÍTIC](#), proper al PSUC i que es declara partidari de la

independència però lluny de l'independentisme màgic, ja apunta des de fa mesos les possibles frustracions si el procés cap a la independència no acabava triomfant o, fins i tot, si acabava malament. Fontana és un expert en revolucions al llarg de la història. Sap de què parla. Les seves reflexions són un avís per als independentistes d'un possible futur fatídic en cas que ells acabin perdent la partida.

“JOSEP FONTANA: Ruptura vol dir separació per la força? Llavors dius: amb quina força? Com fas aquesta ruptura?”

CRÍTIC: Amb una declaració unilateral d'independència?

JOSEP FONTANA: D'acord, i a partir d'aquell moment què fas? Com ocupes les fronteres? Amb els Mossos d'Esquadra? Que en teoria són forces dependents del Ministeri de l'Interior i que, com el 6 d'octubre del 34, es poden trobar que els criden l'atenció i els diuen que han d'obeir les autoritats de Madrid? Companys va ser més assenyat i no declarava la independència: declarava la República catalana dins d'un Estat federal en uns moments en què estava convençut o l'havien convençut que hi havia un moviment revolucionari a tot Espanya que s'apoderaria del Govern a Madrid i que dins d'aquest es crearia un Estat federal. Ara diuen: declararem la independència. I quant de temps es necessita perquè la Guàrdia Civil entri al Palau de la Generalitat i se'ls endugui a tots? Si tu vols fer una cosa per la força, d'acord, però per això has de començar a pensar que has de començar a muntar guerrilles, perquè no et deixaran, perquè ets una peça massa important del ramat global de l'Estat perquè et deixin marxar així. No necessiten ni l'Exèrcit: és que els és suficient amb la Guàrdia Civil. No fem broma amb això. L'opció de guanyar la independència per la força va ser l'opció que ETA va intentar al País Basc i no se'n va sortir i va tenir costos molt elevats. És obvi que l'única manera com et pots separar és si l'altre accepta que et separis. No n'hi ha una altra.”

Avís per a navegants. Si això és una revolució, cal una anàlisi rigorosa. Que l'independentisme s'autoenganyi de les dificultats i frustracions no l'ajuda. Abans de fer la revolució, els bons estratèges examinaven quina era la correlació de forces. Pessimisme de la intel·ligència...

...Optimisme de la voluntat. Hi ha milers de persones al carrer. La remor persisteix malgrat la campanya de la por, l'operació Patrimoni i la detenció d'alts càrrecs de la Generalitat. Ja és difícil aturar el xoc de trens. Això tot just comença.

Viurem, doncs, la Revolta Catalana? Seguirem immersos en una mena de Procés 2.0. —processisme— com fins ara? Hi haurà prou força, resistència i mobilització al carrer i als partits polítics per resistir l'ofensiva judicial i policial durant setmanes i mesos? D'aquí a uns quants anys parlarem, com va escriure **John Reed**, dels 'Deu dies que trasbalsaren el món'? O vindran anys de derrota per a l'autogovern català?